

Overheid en seksuele moraal

Anton C. Zijderveld

#De laatste nota van Plasterk roept de vraag op of een overheid moet moraliseren. Dat moet zij dus niet. Dat moet zij aan de burgers overlaten. Moraliseren is aanspreken op ongewenst geacht gedrag. Zo moet niet de overheid maar moeten de burgers elkaar aanspreken op hun seksueel gedrag. Dat gebeurt des te beter en invloedrijker, indien ze dat doen via instituties als het gezin (ouders-kinderen), de school (docenten-leerlingen), de kerk, tempel, of moskee (voorgangers-gelovigen) en in de dagelijkse omgang (op straat, in het openbaar vervoer). Moraliseren heeft een belerende trek, want men probeert gedrag te beïnvloeden op grond van waarden en normen die men voor het samenleven belangrijk acht. Nodeloos hieraan toe te voegen dat dit maar al te gemakkelijk kan uitmonden in bevoogdend moralisme. Dan schiet het moraliseren zijn doel voorbij, zeker vandaag de dag.

#Kan een overheid burgers dan helemaal niet aanspreken op moreel ongewenst gedrag? Jawel, maar dan alleen als dat gedrag in strijd is met de staatsrechtelijke regels die we via het parlement met elkaar hebben afgesproken. Veel van de seksuele moraal valt buiten deze regels en is daarmee geen zaak van de 'polity' maar van de 'civil society'.

#Als een overheid toch tot moraliseren overgaat, verzandt ze maar al te gauw in bevoogdend moralisme, omdat zij nu eenmaal tegenover de burgers een machtige, invloedrijke positie inneemt. Maar uitgerekend op het gebied van de moraal en al helemaal op het gevoelige gebied van de seksuele moraal, is deze invloed beperkt. Zeker in een stevige democratie als de onze. Een minister die zich zorgen maakt over de seksualisering in de samenleving kan niet (meer) roepen: 'En nu is het uit met die vieze seks op televisie en internet!' Hij komt in wezen niet verder dan de machteloze kreet: 'Ik ben niet boos, maar wel verdrietig!'

#Minister Plasterk verbond zijn zorg over de seksuele moraal in ons land met de emancipatie van de vrouw. *De Volkskrant* kopte de afgelopen week dat de minister van mening is dat de vrouw geen lustobject mag zijn. Afgezien van het punt dat getuige de desbetreffende pornografie op het internet ook de man tot lustobject gedegradeerd wordt, moeten we vaststellen dat, hoewel we het op dit punt van harte met hem eens kunnen zijn, dit toch niet zijn moraliserende zorg behoort te zijn. Dit is een zaak van opvoeding. Ouders moeten controleren wat hun jonge kinderen op de beeldbuis en het computerscherm zien en vooral met hen praten over een moreel gezonde omgang tussen de seksen. Juist in de overvloed aan seksueel geladen beelden moeten jong en zeker ook oud leren dat lust mooi en fijn is, maar met mate, op z'n tijd en in wederzijdse vrijwilligheid. Daar kan toch een minister niet over gaan preken? Daar moeten bijvoorbeeld de adverteerders van seksueel expliciete televisieprogramma's op worden aangesproken. We hebben het tegenwoordig toch over 'maatschappelijk verantwoord ondernemen'? Waarom betalen zij voor programma's die de vrouwen en mannen als lustobjecten afbeelden?

#Seksualisering van de samenleving – is dat niet iets van alle tijden? Televisie en internet wekken de schijn dat het allemaal veel erger is dan vroeger. Dat is onjuist. Het is allemaal meer open en bloot, maar daardoor ook minder verstikkend. De zinderende seksualiteit in de preutse Victoriaanse cultuur of ten onzent in de verzuilde samenleving, was veel indringender en frustrerender. Lees er Freud nog maar eens op na. Is het niet kenmerkend voor de huidige seksualisering dat zijn psychoanalyse inmiddels is achterhaald?

